

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezések 's előléptetések; budapesti napló: „A kelet népe nyugaton“ Fáy Andrásról, válasz hírlapi Collegánk egy gyanúsítására, 's a „Kelet népe“ ügyében, budai tűz, játékszini kronika, 's a; meggyűlések, Marosmegye: tisztújítási eredvény, a' cor-Fogaras vidéken; észrevételek a' falusi iskolák ügyében; Suum cuique; Báltaszéken magyarodás iskolai új rendezés 's peesi püspök alapítványtö-kéje tanítók fölségellésül; Seregélyesen tanítói jutalomosztás Szücs Lajos adományából; őszi löverseny a' hetesi pályán; 's a.) Ausztria (nyilatkozat Milos hg Bécsbe utazása ügyében; 's a.) Spanyolország (villongás a' királyi testőrséggel; Arguelles a' gyámsági esküt letette; 's a.) Anglia (a' ki-nyilatkozatát; 's a.) Külföldi elegy: 's a' l.) Franciaország (Ledru-Rollin politikai

Magyarország és Erdély.

A' nm. m. kir. Helytartó-Tanács' kebelbeli kiadó hivatalánál Holczer József halála által megürült hites jegyzői hivatalra Frenreisz Vinczét, ezen hivatal járulnokát, ennek előlépte által ürességbe jött járulnoki hivatalra pedig Pyber Sándor kebelbeli díjnokot alkalmazá. Továbbá szinte.

A' nm. m. helytartótanács kebelbeli számvevő hivatalában néhai Vavra Ferencz halálával megürült számvevőbiztságra Sebessy János volt számjegyző; számjegyzővé Magossy Péter volt járulnokot; járulnokká Kuka Athanáz volt díjas gyakornokot; díjas gyakornokká pedig Deresik Antal volt díjatalan gyakornokot méltóztatott kegyesen kinevezni. (hiv. tud.)

Budapesti napló. Most jelent meg „Kelet népe nyugaton“ Fáy Andrásról Sr. 32 l. Birálata helyett e' jeles munkának, mely különösen adózásunkról nagybecsű észrevételeket foglal magában, szabad legyen tiszta szel-leme ismertetéseül belőle egy pár rövid idézetet közlünk. 2dik lap: „Gróf Széchenyre nézve pedig ezt sugom minden korán kárhoztatónak fölébe: em-lékezzék, mint készíték egykor még törvényhatóságok is Hiteljének a' máglyát, azon könyvnek, melyért később őt csaknem istenítették.“ A' 4—6dik lapon minden magyarnak szívébe vésendő eszmék foglaltatnak a' hazai teen-dők központosításáról, és azoknak előkészítő szerepeiről. Hely szűke miatt csak azt közöljük kivonatban, mit a' lelkes szerző a' hírlapoknak szab ki szereposztályul a' hazai teendőkre nézve, 's ez így hangzik: „Jóakaratos ki-békítést, erőköltést és azon közhasznu tárgyakra előkészítést vinné ezen szerep, mik már létező törvényeink körében, szabadelmű hala-dás kívánatához képest, egyesek, testületek, sőt törvényhatóságok által is kivihetők.“ 10dik l.: „Modorját a' Pesti Hírlap szerkesztőjének, bár nem is javallom ezt egészen, minthogy könnyű félreértetés által csökkentheti a' pol-gári pietásokat, nem hajlom oly hibásnak tartani, mint azt, hogy a' fentebb érintettekhez képest, oly tárgyakat is vett fel hírlapjába, mik annak szere-pébe, nézetim szerint „nem tartoznak.“ Ugy hisszük, hogy e' pár sorból is kitűnik Fáy Andrásunk jeles polgári lelkülete, 's egyszersmind a' könyv főbb vezérelve. Egyébiránt pedig az egésznek érdekessége is kiviláglik e' rövid ismertetésből 's benső meggyőződéssel ajánljuk azt tiszt. Olvasóink éber figyelmébe. — A' „Pesti Hírlap“ mult szerdai száma azon véleményt nyilvánítja, miszerint mi „nem mindig legjobban vagyunk értesít-ve egy vagy más dologról“; ez azonban nem nagy baj, 's mi edes megnyug-vással mondhatjuk t. Collegánknak, hogy e' részben sokkal nagyobbak a' P. H. érdemei a' miéinknél, mert nézve csak végig bárki részrehajlatlanul a' P. H. hét hónapi számait, hasonlítsa aztán azokat össze a' „Jelenkor“ számaival, és a' P. H. sok „igazítása“ és „viszszavonása“ meg fogja őt arról győzhet-ni, hogy a' P. H. sokkal többször „nem volt a' legjobban értesítve egy vagy más dologról,“ mint mi. Azonban még ez sem baj, mert még eddig az egész ismért világban egyetlen lap sem létezett, mely mindenkor „legjobban“ lett volna értesítve a' közölt eseményekről. De mi itt a' baj? Collegánk, mult naplónkra vonatkozva, elmondja, mikép neki az Ismerettárról többet kell tudnia, mint mi tudhatunk, 's mi rosszul voltunk értesítve, midőn azt írtuk, hogy Heckenast ur eleinte az Ismerettár pótlékköteteit akarta csak kiadni, 's aztán e' tervét megváltoztató 's független magánálló munkával szándékozik föl-lépní, mert H. ur terve nem változott. Hogy a' rosszul értesültség vádját ma-gunkról legördíthessük, nyíltan kell szólnunk. Egy barátunk meglátogata ben-nünket 's munkás részvételre szólta föl az Ismerettár írásában, mondván, hogy a' kiadó csupán pótlékköteteket szándékozik ugyan kiadni; de Kossuth ur és több e' végre megszólított dologhoz értő e' tervet rosszalják 's arra törekzenek őt bírni, hogy, némileg a' Staatslexicon mintájára, egészen független 's magánál-ló munkát adjon ki. Ez esütörtökön történt délután, mely időben e' naplót rendszeren írni szoktuk. Mondá továbbá e' barátunk, hogy az Ismerettárt Kos-suth ur föfelügyelése alatt Gyurman ur fogja szerkeszteni; mi természetesb tehát, mint hogy a' kellemes újdonsággal a' magyar olvasó közönséget, mely igen érezhetőn nélkülöz oly munkát, azonnal meg akartuk lepni, és már elkezdett naplónkban, habár nem „tartalomdús“, de legalább jó szándékból eredt véle-ményünkkel együtt köztudomásra juttattuk a' közhasznu tervet, mit annál biz-tosabban véltünk tehetni, mivel e' barátunk, kit ha Collegánk kívánandja, meg is nevezhetünk, oly igen közel áll Kossuth urhoz, hogy szavait a' legjobb kút-főből származottnak hihettük. Ezután szombaton ismét szerencsénk volt azon barátunkhoz, ki mondá, hogy Kossuth ur és barátai a' kiadót már csakugyan rábírták, hogy ne pótlékköteteket, hanem magánálló munkát adjon ki, minek kihirdetését kérte tőlünk barátunk. Mi tehát a' legközelebbi naplóban kívánásá-gát teljesítettük. Szavaink forrását most megneveztük, 's ehez még csak azt csatoljuk, hogy Heckenast nemcsak szándékozott pótlékköteteket kiad-ni, hanem e' pótlékkötetek fordítását már megis kezdte, 's e' for-dításból meglehetősen csomó már készen is van, következésképp most, mi-dőn e' megkezdett munkát félben hagyja, és egészen új irányút kezd meg, ak-kor korábbi tervét csakugyan megváltoztatta. Tagadja ezt, a' ki bírja!

Alkalmasint meg fogja már most engedni Collegánk, hogy mi csakugyan nem voltunk rosszul értesítve, hanem ő lökte el kissé a' sulykot! Mi azon bará-tunkat böcsülni tanultuk, és Collegánk is böcsüli őt, és azért szavait a' P. H. furesa tagadása ellenére is folyvást valóknak hisszük, 's ezen kis gyanúsít-ításunkat örömet megbocsátjuk Collegánknak. Még egy állításunkat tartja megróni tanácsosnak a' P. Hírlap. Mi ugyanis mondtuk, hogy a' „Kelet népe“ csak magyarul jelenvén meg, nem méltányos a' védiratot németül is kibocsá-tani, 's ezt úgy hisszük „harczbirói arez“ nélkül is elmondotta volna minden egyszerű igazságszerető ember. Azonban egyszersmind érintők, hogy e' kis gánésunkat örömet előre is visszavonjuk, ha a' védirat is csakugyan németre fordíthatnák. Most Collegánk, ki mindenről legjobban látszik értesülve lenni, azt mondja, hogy a' védiratot hármán fordítják németre 's hogy Kossuth ur nem ellenezheti védirata lefordítását, mit csak akkor venne igen kedvetlenül, ha a' védirat a' védirat előtt jelennek meg németül. Kezet ide, tisztelt Collegánk, épen ez a' mi véleményünk is, és e' szerint egyikünknek sincs oka egymás elleni haragra. Jelenjék meg bizvást a' védirat is németül, de a' „Kelet népe“ német kiadása után. De ezt, ha egyenlő fegyverrel akarunk küzdeni, jó lesz bevárni, nem pedig a' védiratot majd egyszerre magyarul és németül kiadni, mikép a' Täge-blatt hirdeté. Egyébiránt mi azt illeti, hogy magyarul kijött munkájának né-metre fordítását egy szerző sem gátolhatja, az nálunk, hol az írói tulaj-dont még nem igen ótalmazzák törvények, büntetlenül törtéthetik ugyan meg talán, de azért mi mégis azt hisszük, hogy a' szerző komoly ellenmondása e-setén kevés oly gyöngédtelen érzésű fordító fog találkozni, ki a' szerző aka-ratja ellen illy erkölcsi erőszakot nem bírna elkövetni. Meggyőződésünk erő-sen áll, hogy az erőszakos lefordítás nem igen kisebb vétség az utánnoma-tásnál, 's e' hitünk mellett Széchenyink e' sorai is küzdenek, miket a' „Ma-gyar játékszínről“ irt munkája végén olvashatni: „Ezen értekezésnek németre fordítását legkisebbé sem tartom szükségesnek, mert az egyedül a' magyar pub-licumnak azon részét illeti és illetheti, mely magyarul úgy is tud, vagy leg-alább tanul; a' minél fogva — valamint N. N. urnak ezen munkácska né-metre fordítását kerekén megtagadám, (tehát a' fordító szabad-ságot kért a' fordításra, 's azt nem kapván meg a' munkát nem fordítá le) úgy mindenkit — kinek akármí okból is hasonlót tenni, tán kedve jöne — ezennel barátságosan figyelmeztetem és intem „hagyna fel“ azzal, mely kívánságomnak teljesítését annál biztosabban várom, minthogy nem reménylem, hogy ebéli sajátomhoz kötött igazomat akárki is ké-rdésbe vehetné vagy venni akarná.“ Eddig a' ns gróf, 's ehez még csak azt toldjuk, miszerint mi, ha valaha oly munkát sikerülne írunk, melyet lefordításra méltónak tartana kiadónk, annak megengedésihez vagy megta-gadásához szoros jogunkat fognók tartani, 's ha törvények útján nem sike-rülne jó jogunk kiküzdése, akkor legalább komoly ellenmondó ovásra a' saj-tóhoz folyamodnánk. Azonban mellőzve ez elv további fejtegetését, ismételve mondjuk, hogy a' „Kelet népe“ német kiadásának megjelenése után igen méltányos és szükséges leszen, hogy az arra készülő védirat is szinte jőjön ki németül; ámbár mi is kénytelenek vagyunk megvallani, mikép azt Collegánk is teszi, hogy sokkal jobban szeretnők, ha e' harc csupán magyar nyelven küzdenék ki, mert a' fenforgó kérdést félig meddig Magyarország házi vagy családi ügyének szeretjük tekinteni, 's valamint a' belső családi viszonyok nem tartoznak nagy közönség elibe, úgy, csekély véleményünk szerint, hazánk e' családi kérdése sem tartozik Europa színe elibe. Záradéku még e' szavait kell értenünk Collegánknak: „A' dologban (az Ismerettár dologában) még semmi sem fejlődött azon fokig, hogy hírlapi közlésre alkalmas volna.“ E' ki-fejlődés tetőpontját bajos meghatározni, 's igen kevés újdonság jöne közön-ség elibe, ha azon tetőpontra jutását a' dolgoknak mindig hosszasan kel-lene vizsgálatni; ezt eddig a' P. H. sem igen tette, valamint mi sem tet-tük, főleg illy főben nem járó dolgokra nézve, 's alkalmasint más sem fog-ja tenni, a' ki szereti vagy követi a' „Pesti Hírlap“ ezen vezérelvét és sokszor elmondott jelszavát: „Ki a' napfényre, uraim!“ Vagy csak mi szől-hassunk kedvünk szerint másokról, rólunk pedig mások csak akkor, midőn mi azt jóvá hagyjuk? Az illy szabadelműségtől isten mentsen bennünket, 's hisszük, hogy e' részben Collegánk is egyértelműben van velünk. — Tegnap-előtt Budán, Tabánban, regg. 9 óra tájban tűz támadván egy ház elhamvad. Ná-dorunk ő fens. azonnal a' hely színére méltóztatott sietni, 's buzditó magas jelen-léte kétszerezett szorgalomra lelkesíté az oltókat. E' törekvésnek 's a' mély szél-csöndnek köszönhetni, hogy a' pusztító elem több kárt nem okozott. Egy kis em-bertelenségnek is tanuji valánk ez alkalommal; a' szomszéd ház födelének leron-tására ugyanis kapára levén szükség, egy közel ácsorgó kapás e' szókkal vona-kodott átadni kapáját: „De ki fizeti majd meg káromat, ha kapám nyele eltörik?“ Az oltásban több budai kir. tisztviselő is munkás részt vett. — Buda főváros ta-nácsa köv. árszabást határozott a' bérkocsisokra nézve: a' várból vízi és krisz-tinavárosba 24 kr, császárfürdőbe 30 kr, újvárosba 36 kr, Óbudára 48 kr, a' várban akárhová 12 kr; Pestre: upiaczig vagy zöldkertutczáig 36 kr, mesz-

szébb 40 kr, külvárosokba 48 kr, városerdőbe 1 ft 12 kr, Rombach fürdőjébe 1 fr. 12 kr, Ludoviceumba 1 fr. 12 kr, várakozásbér ¼ órára 5 kr, vissza mindenünnen a vitelbér fele fizetetik; vízi városul várba 30 kr, hidhoz 24 kr, rudasfürdőbe 28 kr, Sárosfürdőbe 32 kr, városmajorba 30 kr, országutra 24 kr, ujjvárosba 32 kr, a többi úgy mint a várból; a híd: várba 24 kr, rudasfürdőbe 16 kr, Sárosfürdő-tuli vámvonalhoz 20 kr, Krisztina városi teremtéspiaczig 30 kr, városmajorba 36 kr, országutra 30 kr, új városba 40 kr, Óbudára 48kr, Pestre: az új piacig vagy zöldkertutczáig 30 kr, tovább 40 kr, külvárosokba 40 kr, a városerdőbe 1 fr, Rombach fürdőjébe és Ludoviceumba 1 fr, a város körében 1 órára 1 fr, ½ órára 30 kr, egész napra 4 fr, a szép pástornéhoz 1 fr. 24 kr, Laszlovszky-majorig 1 fr, temetőbe 48 kr. pgőben. Ezen határozott rendszer sokkal jobb a pesti árszabásnál, mert a pesti bércsiosok a várba most is csak 1 pgő forintért visznek nem egészen fél óra alatt, holott az árszabás szerint ezért csak 24 krt követelhetnének, 's azt mondják, hogy az árszabást csak a Pestre alkalmazhatni, de azonnal akármennyit követelhetnek, mihelyt a hídon át kell hajtaniok. — Nemzeti színpadunkon f. hó 6ikán „Zampa“ dalj. 3 felv. adaték; 7ikén „Babérfa és Koldusbot“ színj. 4 felv.; 8ikén „Al Catalani“ bohózat 2 felv.; Szákfy a' czimszerepben mint vendég; 9ikén: „Két Philibert“ vigj. 3 felv.; 10ikén „Lázár a' pástort“ színj. 5 felv.; 11ikén „Belizár“ dalj. 3 felv., Carl Henriette és Abresch mint vendégek; 12ikén „Az örült gyermeke“ színj. 5 felv., Lendvay mint vendég lépett föl, 's érdemlett fogadtatásban részesült. N. I. —

Szigeth aug. 6kán: Öt éve mult már el, mióta megyénk tisztújítási jogával, több fő tisztség ellen történt feladások miatt, mely feladott visszavételek megvizsgálására kormányzó főispánunk kir. biztosnak kinevezetett, — nem élhetett; miután pedig főispán ő nmsága kinyilatkoztatása szerint az akadályok, melyek a' tisztújítást megtartatni gátlák, megszüntek, a' Rdek kívánóságát betöltendő f. nyárutó 5két tüzte ki határnapul. Már előtt-való nap nagy számú nemesség többnyire apró oláh lovakon jött a' városba, melynek felsővidéki része az oláhok — Mánt, az alsóvidéki orosszág 's 5 koronavárosi nemesség Pogányt ohajtá iső alispánnak, ezekkel fogának kezét a' szabadelmük is. Nem is említvén a' tisztújítást megelőzőt és soha nem igazolható itatásokat, melyek mintegy a' tisztújítási eszmével összekapcsolatvák 's melyek a' köz nemesség jellemét megvesztegetik, sok szemtelenség szülő okai, 's előbb utóbb azt eszközlik, hogy minmagunkra nézve terhessé válván az illy rendtelenségek, midőn több ízben kevésbbé lenne a' tisztújítást kebeleikben tartó városokra nézve egy jól rendezett, 's féken tartott katonai megszállás félelmes, mintsem egy leitatott néptömeget, melyre nézve a' törvény 's igazság fel van függesztve, keblében tartani, — kénytelenek leszünk a' tisztújítást korlátozni, holott véleményem szerint ezen korlátozás az alkotmányt tápnedvétől fosztandja meg, vagy pedig, mint jelen esetben, katonaság felvigyázása alatt foghatunk csak ezen jogunkkal élni, mely szinte veszedelmes kiskorúságunkra mutat, de jelenleg tűrnünk kell; mellőzöm továbbá az áldozatokat is, mik szintén el nem maradtak, mert két helységieliek ugyan egy pártból a' zászló vitele felett összeveszvének mintegy 10 ember maradt sebesülve a' esatahelyen. A' megyeház udvarán sátorban foglalá elnöki székét a' főispán, környezve több mint 4 ezer választótul, kiknek őseik többnyire a' tatár behatolások alkalmával mutatott vitézségük jutalmául nyerték az alkotmány kiváltságát. Elnök főispán kimondá a' jelölteket, 's közöttük mind a' két párt kedvencét. A' négy ezer ajak, mind kettőt együtt kiáltozá a' lelkesülés magas hangján, 's így a' főispán mind kettőt a' megye megválasztatott alispánjainak nyilvánítá, — bár ha a' 2ik alispánságra jelöltek neveit ki nem mondá is, mit bárminő erős legyen is a' közbizalomnak egy félruban központosság, még is a' törvény szent szavának betöltése mindenkor megkívá, mely agályt — a' törvénytisztelő főispán a' jegyzőkönyvben megszüntette. Utóbb köv. tisztikar alakult: Felső járásban főszolgabíró lett Szaploneczay Zsigmond, al: Mán József, és Selevér Elek. Esküttek: Balás Lajos, Mán Péter 's Rednik Mihály. Kaszóiban főszolgabíró: Szaploneczay János, al: Jurka János, esküttek: Vincz János, és Vincz György. Szigethiben főszolgabíró Mihályi Gábor, al: Szaploneczay József, és Möricz Antal, az esküttek Szaploneczay Gábor, Réthy Ferencz, Reviczky Károly és Vlád László megerősítettek. Alsóban főszolgabíró Kovásy Mihály, al: Kovásy Károly és ifj. Asztalos Pál, az esküttek (Szilágyi György, Selevér Pál, Benkő Ferencz, és Pogány Lajos) megerősítettek. A' verchovinai járásban főszolgabíró: Pogány Albert, al: Mihályka László, esküttek: Szaploneczay Károly 's Fogarasi Gáspár; házi főpénztárnoknak id. Asztalos Péter, hadinak Szaploneczay Pál, főügyészeknek Kovásy Illés 's Tóth János, alügyészeknek pedig Császár Mihály, és Fábán János választattak; a' számvevőségben Tarr Gáspár megerősített; aladószedők: Gyenge János Kovásy György 's Tóth András. Másnap a' tisztújítás folytatván főjegyzőnek Váradí Adam, iső aljegyzőnek Nánási Lajos, 2iknak Reviczky János, tiszteletbelieknek Török Lajos és Szabó Lajos neveztek ki, levéltárnoknak Bogdány Mózes megerősített 's tiszteletbelinek Hatfaludi Sándor kinevezetvén egyszersmind, mivel a' levéltárnoki munka igen megszorodott egy második levéltárnoki hivatal megengedéseért, melyhez pörtárnokság csatolatik, felírás tétellett. Csendbiztosoknak Dragus Antal, Dunka János, Mich Simon, Tánka Márton, 's Ivody Miklós; kiadónak Sárkány Mihály neveztetett ki, az irnokok 's t. hivataljokban megerősítettek, egy megürült helyre Szöllösi Miklós tétellett. Ezekután a' főispán ur által azon kérdés terjesztetvén a' Rdek eleibe: kívánák é az eddigi szokás szerint, hogy tiszteletbeli tisztviselők neveztessenek, két ellenző szavazat ellenére a' többség ezek kinevezetéseket kérte, 'sekör tiszteletbeli fő, és alszolgabírák, esküttek, és ügyvédek számosan neveztek ki. Báró Sztojka Imre indítványára pedig a' Rdek jegyzőkönyvileg ovást tettek a' főjegyző, és levéltárnok kinevezetése ellen, melynek gyakorlatából a' Rdek nem olly régen estek ki, valamint szinte a' törvényszéki két kinevezett táblabíró ellon is, miknek jelenleg Möricz Péter és Váradí Antal

neveztek ki, a' törvény azt rendelvén, hogy minden bíró szabad választás utján tétessék. Az egész tisztikar bírja a' köz méltánylást, és bizodalmat, de tisztújítási ünnepélyünket nem kevéssé tetézte, hogy ő nagyméltósága a' Rdek kívánatára a' jeles Deák Ferenczet, kinek hon iránti nagy érdemeit számos jegyzőkönyv megismerte, a' táblabírói díszes koszoruba iglatni kegyes volt. Ezen jutalom nem nagy, de mivel egyedüli, méltánylásra méltó, legalább a' köz-clismérest tanusítja. Rend uralkodott folyvást, csupán Pogány Béla választásakor ütött ki esekély versenygés az oláh és orosz atyafiak közt, minek némi sikere volt a' választás alatt levőnek győzelme. — Nem messze a' megyeházától egy csapat katonaságnak az alkotmányos érzelmeik hiedelme szerint a' személybátorság 's vagyona-biztosítás volt egyedül főczélja, mi az egyébiránt kellemtlen benyomásu intézkedést igazolta. Dél előtt ugyan is a' közbátorság, apróbb czivakodásokat kivéve, nem veszélyeztetett, dél után azonban botránkozató események fordultak elő: a' koronai nagy vendéglőnél levő pincze erőszakkal feltörött 's kirabolatott, a' boltokat erre mind hirtelen bezárták 's így a' részeg nép ellenében a' katonaságnak kelle kiállani, mire a' csend helyre állott.

(Nyavalyatörési orvos) Aug. 7kén, Baracsán: Van egy betegség, melynek gyógyításán a' legjelesebb orvosok tudománya 's munkás fáradozása is megtörnek, mely a' beteget egész éltén keresztül kísérvén, minden örömtől minden éltől megfosztja. Ezen magyar honunknak majd minden részeiben szélesen elterjedt betegség neve *Nyavalyatörés, nehéznnyavalya*. Sok alkalmatlansággal és szenvedéssel van e' betegség összekötve 's a' benne sinylődőket itt Baracsán Aranyházy János ur csupán külső orvosi szerrel igen nagy sikerrel és szerencsével gyógyítja. Így adta vissza előbbi egészségét 's gyógyította ki terhes nyavalyatörésből Eresényben Bokonics István jobbágy feleségét; Martonvásáron Vaskó Józsefaét és Kusztermann Miklósnét; Baracsán Baranyai György kulesár lánykáját; Sz. Péteren Moharos András bíró fiát; Veszprémben Weiszleiter Anna fiát, Jánost; Bessnyön Muzsics Istvánt; Sz. Lászlón Szilágyi Pál, gazdasági hajdu lányát. Vannak gyógyítása alatt Budán és Pesten többen, kiknek betegségeik rohamai már kisebbsültek 's ritkábban jelentek meg. Szerencsétlen 's nyavalya-törésben szenvedő polgártársimat, bátor vagyok figyelmeztetni Aranyházy János urra, 's őt lelkiismeretesen ajánlani, kiben kivált szegényebb sorsú polgártársimnak, kiket ingyen gyógyít, egyszersmind egy lelkes emberbarátot lesz szerencsésük megismérhetni. K. —

(Borzasztó eset.) Nemes Alsó-Fehérvármegyében Mág nevű helységben lakó postamester és táblabíró Molnár Gábor testvére Juliána, N. Szébenben lakó néhai kincstári ingrossista Szikszai József özvegye nem elégedvén meg a' bályjától egyezvény utján nyert jószágosztálylyal, 's többet hiában követelvén Julius 23kán estve fiával Szikszai Ferenczcel, ki saját feladása szerint kincstári gyakorlatnok, leányával Juliánával, és egy svajczi vándorlegénynyel Mágra mentek, 's ott az említett Molnár Gábort megrohanván bottal földre verték, egyik szemét kiszúrták, mindkét kezét eltörték, 's midőn a' szerencsétlen könyörgeni kezdte, hogy bár még egyszer imádkozni engedjék, a' nő azt mondá: „hadd el! itt a' te istened!“ 's egy választó-vízzel telt üveget vevén elő torkába akarta tölteni, egyik fogát kiütve, hogy könnyebben betölthesse, de a' lárma egy helybeli közlakos beérkezvén az aszszony dühében őt öntötte végig, 's mellét szánakozás-gerjesztőleg összszeegeté. Ez alatt a' falusi bírák is berohantak, a' nőt és fiát elfogták, a' leány, és vándorlegény elszöktek, Molnár Gábor pedig Orláthra vitetett orvosi kézbe, de élteke kevés a' remény. A' nő és fia rögtöni nyomozás után börtönbe kísértettek N. Enyedre. Közli if. Farkas Dániel.

(Vakhit borzasztó példája.) Fogaras vidékén Alsó-Porumbák nevű faluban 20 héttel ezelőtt egy az életet nyomorral kezdett, nyomorral folytatott 's nyomorral végzett közlakos, Ilia Nini halván-el, kevéssel végpercei előtt úgy nyilatkozék neje előtt, hogy élteben szenvedett nyomoruságiért még sirjában is nyugtalan lesz. Ezt neje, neme szokásakint csak hamar kihirlelé 's a' falusi közönség babenás értelmet tulajdonita e' szavaknak. Az idő mostoha járasa elősegíté e' balvéleményt, 's az országczerte és így Porumbákon is uralkodó nagy szárazságot onnan kezdek magyarázni, hogy Ilia Nini, mint boszorkány, sirjából éjszaka kijárván megiszsa a' vizet, melyből esőnek kellenie lenni. A' falu köztörvényszékén — a' esapszékben — a' falu tudósabbjai, azaz kik jobban tudnak másoknál inni, pálinkázás közben elhatározták, hogy a' falusi közönség kísérete mellett 12 ifju leány a' meghalt sirját áztassa meg, hogy ne szomjuzzék. Ez meg is történt, 's f. évi jun. 17ikén a' hirt indító Damascén Cerimonia vezérlete alatt az egész közönség, még lelkésze is jelen levén! 's némelly idegen utasokkal is szaporodva kimentek a' sirhoz, azt dühösséggel körülállották, egy e' végre előre elkészített hegyes fakarót a' meghalt sirja fejénél a' sir fenekéig beszúrtak, 's ennek nyomán addig töltettek belé a' 12 leánynyal vizet, míg a' sir felső színén a' viz kiütözött. Ezzel nyugodtan haza tértek. F. é. jul. 18kán több helység között Porumbákon is olly dühös szél fűtt, hogy az épületek nagy részének földjét megbontotta. Ezt a' tudákosok arra magyarázták, hogy a' meghalt boszorkány mérgeiben támasztá a' fergeteget, azért Damascén Cerimonia és Meli Tanasztia főbb ingerlésére 19ikén egy hoszszu fanyelű taglaló-vasbárdal fölfegyverkezve egész méltósággal kimentek a' sirhoz, koporsójáról a' földet elhárították, 's midőn látták, hogy koporsója vizes és penészes, feledve hogy ennek ők okai, teli torokkal bűnösnek kiálták őt, ki az esőt magánál tartotta. Ekkor egy e' végre megfogadott Urli Gyorgye nevű eszelős, bárdal a' holt testre rohant, 's hallatlannal szét darabolta, miután azt újra eltemették. A' borzasztó eset után történetesen a' nagy szél megszűnt 's eső kezdett hullani, mi vakhitökben még jobban megerősíté. Így teltek-be a' szegény nyomor fiának elkeseredtében ejtett szavai, hogy még sirjában sem lesz nyugta. Valóban fájdalmas ér-

zet foglalja - el minden jó érzésű keblét, hogy népünk még e felvilágosult században illy [vad érzéssel tudá babonájában dúlni a' temetőt, mely mint földi szenvedések után végre nyugalmat ígérő hely, még a' vad népeknél is szent és tiszteltben tartandó. Méltán magára vonhatja ez emberiséget lealázó tett a' felsőbbiség figyelmét, mert ha ez hallgatással mellőztetnék-el, könnyen megtörténhetik, hogy a' történet helyével szomszédos lakosoknak is értesőkre jutván, hasonló vadságokra fogja őket bátorítani, minthogy mindenütt vannak olly szerencsétlenek, kiket a' hiszékeny babona bűvösöknek bélyegez. — Hiteles tudósítás után közli Mátéffi Sámuel, m. k. E. H.

(A' falusi iskolák ügyében.) A' Jelenker ez évi folyamatjának 26dik számában egy névtelen ur „falusi iskolágy“ című cikkében némelly szomorú, de fájdalom! nagyon is igaz tapasztalásit közli, a' népnevelést 's ennek legközelebb eszközét, falusi iskoláinkat illetőleg; bár csak ezen országos baj gyökeres orvoslásmódját is néhány szóval érinteni kegyeskedett volna! Jelen észrevételinket a' fentisztelet névtelen ur értekezése némelly pontjaira illy későn adni szokatlannak látszhatnék ugyan, ha nem nyilatkozzánk, miszerint minden ügy megvitatását érdemesbire, kompetensebb bírákra, szoktuk bizni előbb, mintsem hozzá szóljunk 's csak akkor szólunk, midőn azok nem szólamlottak fel. A' beküldő ur több mint esinos stíllel ekkép adja elő a' dolog velejét: „Megindulék tehát örömelevezéssel látandó az üdvös eredményt, mit hitem szerint már eddig szülhete a' népnevelés virágtalan mezéjén elhintett olly sok jótékony elv, az olly sok lelkesen emelt hatalmas ügyszózat; de a' keserű tapasztalás hitem reményegét a' családás borult egévé változtató, mert több olly tanítót láttam, ki hivatalának bérért, nem pedig szeretetből viseli keresztjét.“ Hogy ez igaz, elhiszi mindenki; de tulle-szített reményében olly szörnnyen megcsalathozott beküldő ur is, higye el, hogy ha nem csupán jótékony elvek, hanem ezekkel pari passu jótékony pénz is hintetnének el a' népnevelés virágtalan, 's hozzá kelle adnia, gyümölcstelen mezéjén, aligha nem arathat vala t. Beküldő ur üdvös meg-elégülést szemleutján. Mert csak valljuk meg őszintén, hogy a' hivatalbeli emberek tömegének $\frac{99}{100}$ része jutalomért dolgozik, és hogy ezeknek ismét $\frac{99}{100}$ része legalább annál nagyobb kedvvel 's pontossággal végzi kötelességit, mennél erősebben biztosítja jutalma mennyisége jelenjét és jövődjét. Az ország fényes hivatalától kezdve le a' megyehajduságig, az egyedei hivatalos fáradozásaik bizonyos díjjal kapcsolatvák össze, 's Diogenes szövétnekével bár igen keveset találhatnánk, kik ezen fáradozásoknak csupán ügy-szeretettel, nem pedig bérért is viselnék keresztjét. De ha általában nem, nagy részint legalább az is igaz, mit t. Beküldő ur állit, hogy jóllehet „a' munká a' népnevelés nagy munkájának képviselő hősei az iskolatanitók, még is ezen nagy-szerű vállalat hősei hanyagok, ügyetlenek, hivataljok tanainak érdemét nem ismerők, tudatlanok 's efféle.“ — Szinte jól, mint talán beküldő ur maga, tudjuk, mikép az ügyes és szorgalmas falusi tanitók, az ügyetlenek és szorgalmatlanok végtelen tömegében ugyszólván fehér hollók, 's mikép ezeket is ritkábban szabad ön-elhatározás vezetett, mint balsors kényszerített olly pályát választani, mellyen fáradalmik díjjal nyomor és megvetés keletkeznek. Nyomor és megvetés beküldő uram! Adja Isten hogy csalatkozzam, de én így tartom, 's miért tartom így, ezennel lássuk. Egy oka e' bal körülménynek a' csekély díj. Vannak ugyanis falusi tanitók, kiknek minden jövedelmök alig teszen 30—40 pf. (Cs még csekélyebb fizetésűeket is tudnék ám nevezni) 's már kitűnő jövedelmű iskolákkal áldattak meg (sublimi feriant sidera vertice) kiknek évdíjok (azzal együtt, mit megessenek) 120—150. pfta rug. Illy csekély-ség mellett a' gyakran számos családdal megáldott (megvert) tanitónak, ki-vált ha gyermekeit becsületesen akarja nevelni, nemde nyomorú állapotban kell élnie? Innen van az, hogy a' szegény tanító kedve ellen is sokszor iskoláját elmulasztani, tanítványit óránként magokra hagyni 's kis gazdasá-ga után látni kénytelen, hogy ez által szaporítandó kis jövedelméből élhes-sen. Innen van továbbá, mire t. beküldő ur panaszkodik, hogy „a' nép-isko-lák általában a' tisztátalanság 's rendtelenség fészkei. Szeretnők látni, mi-képen mutatná ki beküldő ur szobarendezési és szobatisztítási ügyességét ott, hol vagy 100 paraszt gyermek, kik otthon bizony sem pókládát, sem sártisz-titót nem ösmertek soha, téli időben sárban és hóban naponként négyszer — hatszor fel 's alá járja a' classist; miképen varázsolhatna egy szobát, melly naponként áll a' aljasul és szükségképen aljasul, a' jőző nap reggeléig mindig palotává! Vagy, ha ez declamatiónak látszanék, megp tisztitná, nem sempor-né, de vakarná le a' tömördek sarat, mit naponként a' tanító lakába hord, 's ismét hord, a' musakedvelők baránysipkás, szürös, gubás v. subás apró se-rege; mikép tenné ezt főleg akkor, ha hozzá módja nem volna; ha csekély díjából még csak szolgálót sem tarthatna, 's ha önmagának hivatala és csep-gazdasága után kellene járnia 's nejét apró gyermekei egészen elfoglalnák. Illy akadályok közt megfelelni t. bek. ur tisztaság-ésméjének több mint remek-lése volna a' tisztaságnak. Még nyomosabb oka a' népiszkolák illy szomorú állapotjának az, hogy a' falusi tanító-hivatal bizonyos sértő megvetéssel suj-tatik, minek természetes következménye, hogy e' hivatalt miveltebb emberek lehetőségig kerülvén, reá többnyire miveltebbeknek jutnak. Egy privátkörben, mellynek egyedei miveltebbeknek tartották magokat, volt szerencsém tapasztal-ni egykor, miképen bizonyos ur egy előtte ismételten iskolamesterrel jó kedvé-ben vagy félóraig nyájasan beszélgete, 's beszélőközben nyilvánított kérdésé-re megtudván tőle, ki legyen? neheztellel hátat fordított neki, és boszú-ságában nem tartóztathatá magát e' szók mormolásától: „csak egy iskolame-ster!“ Illyen adatot számosat mondhatnánk, de exempla sunt odiosa; 's illy adatok napirenden létele következtiben igen természetesnek tartom, hogy mi-veltebb emberek rendszerint kerülnek a' pályát, mellynek egyik oldala termé-ketlen sivatagság; másika töviset bőven termő, azaz a' pályát, mellynek czéloszlópa oltár, hogy a' pályafutó rajta, futása fáradságának legszebb di-ját t. i. a' kellő méltánylást, áldozza fel; természetesnek tartom, hogy, kinek

lehet, inkább más életmódhoz fordul, mellyben nagyobb kényelemmel 's több méltánylással munkálkodhassék; hogy inkább olly mezőre tér, mellyet izzad-sága cseppjei legalább termékenyíthetnek; 's hogy többnyire csak olly em-berek, kik keveset tanultak, vagy más hivatalból kikoptak, vagy épen mes-teremberek, vándorlegények szánják magokat ezen életfontosságú hivatalra. — Nem platoi ész kell, hogy csupán e' mondottakból is küssse, hol fekszik a' népnevelés elárult állapotjának bibéje. Részünkről azoknak átellenükben, kik sokat szeretnek kívánni a' csak igen igen keveset adhatóktól, a' nélkül hogy e' szegényeket vagy képesíthetnék, vagy képesítének, biztosan véljük ál-líthatni, miszerint, míg az iskolamester „csak“ iskolamesternek fog tekintet-ni olyanoktól, kik pártolóknak szeretik magokat nevezgetni; míg hivatala fára-dalmi díjjal szűkölködés és nyomor viczoritják reá fogait: addig népnevelé-si jótékony elvek, iskolamestereket képező intézet felállítása tervei, és hatal-mas ügyszózatok utóljára is csak pusztában hangzanak el. Tudjuk a' bekül-dő urral együtt, hogy honunk jelen állásának legkorszerűbb földadata a' nép-nevelés, nemzetisedés, polgárisodás, 's nemcsak ezen állítás valóságát, de a' benne kifejezett feladat nagyszerűségét is átlátjuk! De nagyszerű cél nagy-szerű eszközöket is kíván, mert semmiből valamit teremteni csak isten tulaj-dona! Zagyvatáji.

(Saum cuique.) Midőn minden felvilágosult nemzet megegyezik abban: hogy a' statusokat képező különféle emberosztályok igazai fentartására 's vé-delmére képviselők, — elkövetett törvénytelenések megboszulására bíráik le-gyenek 's ezen képviselőknek, bíráknak megteremtésére minden rendű és rangú emberosztálynak szabad választási jogot szerezni ügyekheznek: egyenesen a' természeti okosság ösvényét követik. Mert mi is lehet természetes, mint az, ha valakinek maga jogait védelmezni vagy a' törvény nem engedvén vagy azt maga védeni nem tudván, ekkor olly védet választhat magának, kihez öntudata sugalla-tából legtöbb bizodalma vagyon, vagy ha mint gyarló ember elkövetett hiba, vétek vagy más törvénytelenég miatt vádoltatik, vajjon nem lesz é sokkal nyu-gottabb, ha azon bíró mondja ki fölötté az itéletet, kit ön-meggyőződésénél fogva mint igaz, és arra érdemes embert bírájának maga választott? — Most midőn az ugynevezett honoratioroknak illy jog itt ott megadatik, többen azon tépelődnek: ki-ket kelljen előbbelők nevezete alatt érteni. Nevezetesen a' 49dik számú Jelenkor-ban egy gazdatiszt igen epéskedik azon, hogy ns Fejérmegye, midőn az uradalmi tisztviselőknek választási jogot enged, nem magyarázza meg: milly rangú ura-dalmi tisztviselőket ért azon általános nevezet alatt „uradalmi tisztviselők“ 's boszankodva fejékre üt a' szegény népjegyzőknek, 's őket a' nekik megadott választásjog miatt ócsárolja, nem gondolván meg, hogy ezek is, va-lamint ő, meg voltak eddiglen fosztva ezen megkülönböztetéstől; 's hogy, ha az annyira igazságszerető ns Fejérmegye nem fejezte is ki az ő kívánatahoz képest eléggé világosan: melly fokozatig kívánja az uradalmi tiszt-viselőket ezen joggal felruházni, azt nem mások legyalázásával, hanem ille-delmes szerénységgel, 's talán nem is ez utoa kellett volna a' tisztelt megyétől ki tudni akarnia. Egyébiránt, ha amaz epéskedő magyar gazdatiszt azért bo-szankodik, hogy a' népjegyzők közt olly tudatlanok vannak, kiket ő irnoká-nak sem tudna használni, minden esetre jobbat teszen, ha gúnyolás helyett az illetőknél azt eszközöli ki, hogy a' népjegyzőknek jobb létezése (subsistentiá-ja) legyen, midőn bátran vérrhatja, hogy majd tanult, és az irodalmi pályán gyakrabban mutatkozó népjegyzőkkel is fog dicsekedni használatba fogja szegyenleni egy uradalmi ispán, ha a' népjegyzővel együtt a' választásba fogja őt helyezni a' közvélemény. Kelt Csákváron nyárelő 29dikén 1841. Loysch Imre s. k.

Báttaszék: F. évi jul. 21kén a' kisdédek hó keblü barátja Scitovszky Já-nos pécsi püspök ur hozzánk sietett. Országunk atyjainak fő törekvései oda le-vén irányozva, hogy honunknak békés, engedelmes 's a' felvilágosultságban előhaladva iparkodó munkás polgárokat adhassanak, e' tekintetben tehát a' tisztelt püspök iskolás gyermekinkkel próbatételt tartatván, maga elé hivatá meg városunk képviselőit, kiknek fontos okokkal előadván a' helyes nevelés ugy a' magyarodás elkerülhetlen szükségét, nemkülönb a' lakosoknak nyelv miat-ti elkülönzésből származó bizodalmatlanság általi hátramaradásukat a' közjában, azt határozá: 1) hogy az eddig, elkülönített iskolákban levő magyar 's német gyermekek ezentul egybe járjanak, mi már régen tárgyalatás alatt forgott, de bizonyos körülmények mostanra halaszták teljesedését 's így az országos cél-hoz képest öszszesen magyarosodjanak. Minthogy pedig a' m. püspök czélsze-rű iskolaterve ugy kívánja (melly a' már ismételtes tolnai fő nemzeti iskolai mintára üt ki) rendelkezni szükség 2) hogy ezentul hár o m tanoda - teremben szintannyi tanító legyen munkás fontos hivatásában. Kétség kívül kívántatik e' végre, hogy a' tanító egyedekek szaporodó számához legyen illő lakjok és fi-zetési járadékjok; e' végett az érintett sz. czélhoz jutásra m. városunknak bő-kezüleg 1,500 pengő forintot ajánlott alaptőkeül, hogy annak kamatjából örök időki segítették a' tanitók fizetése, mi bizonyosan nem téveszti el célját, mert meg kell vallanunk, csupán méltányos megjutalmazás ösztönözheti, va-lamint másokat, ugy a' tanítókat is kellő munkásság kifejtésére; e' fölött a' szükséges épületek elkészítésére különösen 200 váltó forintot ígért küldeni. E' szép segedelem-adásra a' város képviselői az előadott terv mellett a' ki-vánt építést véghez vinni, a' tanitók megállapított fizetésüket pontosan kiszol-gáltatni hálás köszönet közt megfogadván, az egész intézkedést írásba foglal-va megerősítették, mire a' m. püspök az iskolák további elrendezését magá-ra vállalván, azok ünnepélyes megnyitását f. évi october elejére ígérte. Adja az ég' ura, hogy e' jótékony intézet szerencsésen juthasson kitűzött céljá-hoz. M. A.

Mult hó 6kán a' seregélyesi reftusok egyháza szokatlan, de örömmel páros ünnepélynek vala kitarva. Szokatlannak, a' mennyiben azon szent he-lyen néminemű pénzjutalmak kiosztogatása még eddig hallatlan, örömmel páros-nak pedig, a' mennyiben néhány érdemes iskolatanító, mult és jelen évi fá-radatlan szorgalmokért egyházmegyei segédgondnok baracska Szücs Lajos ur

önkényes adakozásából, helybeli ref. lelkész Horváth Daniel, mint a jutalmak kiosztogatása végett egyháziilag megbízott tanácsbíró 's jegyző által fejé-
ként megajándékozta hálás öröm tölte be minden keblet, áldva a nagy
lelkű adakozót, ki iskoláink virágoztatását annyira szíven hordozza. Ugyan
is a dél-előtti istentisztelet után említett lelkész ur a sz. asztalhoz állva 's
a megjutalmaztatandó öt tanítót előszólitván, rövid de igen velős tartalmú be-
széde után, következett a jutalmak külön tényezőkon átadása; mindenik át-
vevén a jutalmat, egy a jutalmazottak közül szinte érdekes beszéddel kö-
szönte meg maga és társai nevében a derék, 's érdemet méltányló adakozó
urnak e' szokott bőkezűségét (200 vftot ajándékozott a fenérintett segéd-
gondnok ur) egyszersmind buzdítva jutalmazott társait a további kitünőség-
re, 's a korszellemmel haladó tanítási rendszerre. Olvasni lehetett minden
szemből, és szívből azon buzgó ohajtást: Vajha a lelkes adakozó ur példá-
ját több más tehetősb főnökink is követnék! 's így serkentetnének a mi még most
csekély fizetésű iskolatanítóink nagyobb és kitünőbb szorgalomra 's nagy fon-
tosságú hivatásuk pontosb teljesítésére, mire egyébként családok szapora köre
többnyire, 's az annak becsületes eltarthatása végett aggály miatt még most
nem versenyezhetnek. —

(Lóverseny a' hetesi pályán 1841.) Sept. 1jén. Délelőtt, az egész díjak' ki-
osztása. Délután 2 óraker. 1) Parasz-verseny. Futhatnak a' somogyi adózók. 2
ang. mérföld. 1ső ló 50 ft., 2dik 20 ft. e. p. Bejelentés a' futás órájaig. 2) Tarsasági
díj 100 arany. Futhat Somogy vgyében származott minden félvér, ha valamelyik so-
mogyi földbirtokosé, 's ha még eddig más pályán nem nyert. 1½ ang. (heats) mf.
Teher 3e. 90 font, 4e. 110 font, 5e. és idősbek 115 font. Csödör 2 fonttal többet.
Bejelentés 48 órával előbb a' futásnál. Belföldi lovaglók. 3) Czindery díj 10 ar. Futhat
minden szegényebb haszonbérllő, kézműves és uraság' szolgáinak lovai, kivévén a'
lovászokat. 1½ angol mf. Bejelentés a' futás' órájaig. 4) Sweep-Stakes, belföldön
született és nevelt 3e. lovakra. 50 arany, fél bánatpénz. 1 ang. mf. Teher 90 font. Csö-
dör két fonttal többet, belföldi lovaglók 4 fonttal kevesbet. A' Biel-Stakes' vagy
pedig a' nemzeti díj' nyerői 5 fonttal többet. A' lovak jun. 9 órával előbb a' futásnál,
vagy Bogáton gr. Festetics Miklós-nál megnevezendők. Gr. Festetics Miklós, Czindery
László ur, hg Lichtenstein Alajos, gr. Hunyady József, Csapody Pál ur, gr. Sze-
chenyi István. 5) Fogadás 100 aranyban fél bánatpénz. 2 ang. mf. 100 font. Csa-
pody Pál ur 3e. sárgája. csöd. Brutus és Lallarook-tól szárm. Gr. Festetics Miklós
ur 3e. sárgája. csöd. Murphy és Jay-tól szárm. 6) Tarsasági díj 40 ar. Futhat minden
Somogyban született és somogyi birtokoshoz tartozó ló, mellynek apja vagy anyja
nem telivér. 2 angol mf. Teher 3e. 95 font. 4e. 115 font. 5e. 120 font. 6e. és idősbek
124 font. Csödör két fonttal többet. Bejelentés 48 órával előbb a' futásnál, bel-
földi lovaglók. — Sept. 2dikán. Délelőtt lóárverés. Délután 2 óraker. 7) Parasz-
verseny. Futhat minden somogyi adózó. 1ső ló 50 ft. 2dik ló 20 ft. e. p. 2 ang. mf. Az
előbbi parasz-versenyben nyerő kizáratik. 8) Somogyi díj, legalább 450 f. e. p.
Futhat minden, az ausztriai monarchiában született és nevelt csödör és kancza. 3
ang. mf. Betétel 19 arany, „pray or play.“ 3eszt. 80 font; 4e. 106 font, 5e. 113 ft.
6e. 118 font, idősb 124 font. Kancza két fonttal kevesbet. Félvér 5 fonttal kevesbet.
Külföldi 4 fonttal többet. Azon ló, melly más pályán díjt vagy Sweepstakes-et nyert,
még 5 fonttal többet. Bejelentés gróf Festetics Miklós urnál Bogáton. 9) Fogadás 50
aranyban, fél bánatpénz, egyszer a' pálya körül. 90 font. Czindery László ur Pa-
radox-a. 3e. pej kancz. Doctor Oloroso és Poly-tól szárm. Gr. Festetics Miklós, Or-
thodox, 3e. pej kancz. Conscript és Beauty-tól szárm. 10) Fogadás 50 aranyban, fél
bánatpénz. A' pálya körül egyszer. 90 font. Czindery László ur. 3e. sárga. kancz.
Spadil, Doctor Oloroso és Menyét-től szárm. Gr. Festetics Miklós' 3e. pej kancz. Pa-
lafx, Murphy és Palafx-tól szárm. 11) Hunyady tét-verseny, legalább 200 ar.
Futhat minden, az ausztriai monarchiában született ló, 1½ ang. mf. Betétel 10 ar.
fél bánatpénz. Az összes betét a' másodikké. Teher 3e. 80 font, 4e. 97 font, 5e. 103
font, 6e. öregebbek 106 font. Lovak, mellyek más pályán, vagy Sweepstakes-et
nyertek, négy fonttal többet; telivér még négy fonttal többet. Csödör 3 fonttal töb-
bet. Belföldi lovaglók 2 fonttal kevesbet. Bejelentés augusztus 1jeig gróf Festetics
Miklós urnál Bogáton. 12) Tarsasági díj, 50 arany, Somogyban született félvér-
lovakra, mellyek valamely somogyi birtokos tulajdonai. 2 ang. mf. Teher 3e. 95 ft.
4e. 115 font. 5e. 120 font. 6e. és idősbek 124 font. Bejelentés 48 órával előbb a'
futásnál Belföldi lovaglók. — Sept. 3kán. Délelőtt lóárverés. Délután 2 óraker 13) Pa-
rasz-verseny. Futhat minden somogyi adózó. 1ső ló 40 ft., 2dik ló 20 ft. e. p. Egy-
szer a' pálya körül; az első és második díj nyerői kizáratnak. 14) Somogyi szép-
nem-alapította díj. Egy arany billikom 112 arany értékű. Futhat somogyi birtokos-
nak Somogyban született félvér lova. 1½ ang. mf. Teher 3e. 110 font, 4e. 130 font,
5e. 135 font, 6e. és idősb 139 font. Kancza 2 fonttal kevesbet. Bejelentés 38 órával
előbb a' futásnál. Ur lovaglók. 15) Herczeg-Esterházy serleg. Minden, Magyaror-
szágban született és nevelt 3e. lóra. 2 ang. mf. 10 arany betét. fél bánatpénz. Te-
her 90 font, kancza 2 fonttal kevesbet. Félvér még 4 fonttal kevesbet, belföldi lo-
vaglók még két fonttal kevesbet, a' díjt, vagy Sweepstakes-et nyertek 5 font. töb-
bet. Bejelentés aug. 1jén gr. Festetics Miklós urnál Bogáton. 16) Sweepstakes 50
arany, fél bánatpénz, minden, az ausztriai monarchiában született és nevelt két
éves lóra. ¾ ang. mf. Teher 85 font. Csödör 2 fonttal többet, belföldi lovaglók 4
fonttal kevesbet. Bejelentés Pesten, Tasner urnál a' futás utolsó napjaig vagy ped-
ig gr. Festetics Miklós urnál Bogáton, minden évben jun. 10keig. 17) Fogadás 50
aranyban, fél bánatpénz. 1¼ ang. mf. 100 font. Magyar lovaglók. Czindery László
ur, 3e. sárga. kancz. Spadil, Doctor Oloroso és Menyét-től szárm. Gr. Festetics Mik-
lós ur, 3e. pej kancz. Manil, Conscript és Bussa-tól szárm. 18) Produce-Stakes
azon lovak részére, mellyek 1838. születtek. 10 arany, fél bánatpénz. 1¼ mf. 85
font. Botka Antal ur, pej kancz. Miss, Rummelpuff és Szajkó-tól szárm. Csepán An-
tal ur, sárga. kancz. Hezyke, Election és Makacs-tól szárm. Czindery László ur,
szürke K. Vitéz és Csillag-tól szárm. Ugyanannak szürke k. Vitéz és Jutka-tól
szárm. Tallán Pál ur, pej k. Bátor, Samham és Gyilkos-tól szárm. 19) Tarsasági
díj. 60 arany. Futhat minden, Magyarországon született félvér-ló. 2 angol mf. Te-
her 3e. 95 font, 4e. 115 font, 5e. 120 font. 6e. és idősbek 124 font; lovak mellyek
más pályán díjt nyertek, 5 fonttal többet. Belföldi lovaglók. Bejelentés 48 órával a'
futás előtt. Minden teher bécsi súlymérték szerint vétetik. 1837ben ellett esikők 3
éveseknek, 1838dikbaniak 2 éveseknek vétetnek. A' lovak' bejelentése hol ez áll:
„48 órával előbb a' futásnál“ történik naponként Hetesen Illés egyesületi titkár ur-
nál. A' korábban kívántató bejelentések pedig bérmentes levél által (Öreg - Lak f.
Bogáton) gr. Festetics Miklós urnál közöltessenek. Azon urak, kik Hetesre lova-
kat küldenek versenyre, sziveskedjenek az élelem és istállóról a' ménés-hivatalnál
jó előre rendelkezni.

Ausztria.

Bécs, aug. 1. Több külföldi lap azon állítása, miszerint Milos hg. azért
jött volna ide, hogy egy itteni pénztözséren adósságát megvegye, valótlan, mert
Milos nem az hogy a' tőkét venné föl, hanem a' kamatot is nagyobb részint tő-
késíti. Azon gyanúsítást, hogy a' legutóbbi szerb és bolgári eseményekben

Milos is vett volna részt, boszankodva utasítja vissza. — A' bordeauxi hg. le-
esett a' lóru' s lába kiűzamadott. — Eszterházy József gr. Apraxin moszka gróf-
nőt vette nőül. — A' szardíniai trónörökösnek Rainer főhg. lyánya Etelka (Adel-
heid) főhg. szonyon van jövődöbeli nőül határozva. —

Spanyolország.

(Villongás a' kir. testőrséggel. Arguelles a' gyámsági esküt letette.) A'
szabadelműek a' királyi testőrséget az özvegy királynéhoz hajlásról vádolják,
's ezen panaszban az egész hadsereg osztozik, azon megjegyzéssel, hogy e'
testőrséget el kellene oszlatni, mivel igen sok pénzbe kerül és semmi hasz-
not nem teszen, míg a' rendes katonaságnak sokkal csekélyebb zsoldját sem
birja kifizetni a' kormány. Az összes testőrség tiz ezredből áll, 's el van ha-
tározva jogait vérrrel is föntartani az erők ellenében, melly szándék vég-
rehajtása szörnyű zavarba döntené Spanyolországot, miután a' rendes katoná-
ság közt is találkoznak, kik politikai véleményben a' estőrséggel osztoznak.
Az özvegy királyné névnapját a' testőrség, a' kormánytilalom ellenére is, fénye-
sen üllé meg. — Arguelles jul. 26kán tevő le gyámsági esküjét a' cortesta-
nás előtt. A' kir. palotában már lakhelyt készitnek számára. —

A n g l i a

(A királyné látogatási utazása. O' Connell véleménye a' moszka czárról.
Elegy.) London, jul. 31kén: „A' választási viharok leírása után most a' ki-
rályné látogatásáról közlenek szosszas adatokat a' londoni lapok. A' királyné
csupán szabadelmű főurakat tisztel meg látogatásával, mi a' győzelmök miatt
elbizott torykat nem csekély mértékben boszantja. — A' Dublin-Pilot szerint
mult juniusban egy főrangú hölgy néhány sornyi kézirat kért O' Connelltől
a' moszka czár azon emlékkönyve számára, mellyet nevezetes férfiak kézira-
taiból szerkeszteni szándékozik. O' Connell erre jun. 16kán olly választ í-
ratott titoknoká által, hogy azt rendkívüli keménysége miatt nem közölhetni
Anglia határin kívül. A' levél Lengyelországot és Szibériát tárgyazza, némelly
neveket idézve a' romai császárok történeteiből, és „pártatlanul ítélendő u-
tóvilágra“ utalva. A' levél zárszavai ezek: „Ez okokból O' Connell, nagysá-
god iránti személyes tisztelete mellett sem képes kiváratát, bármilly csekély is
az, teljesíteni, mert böcsület 's lélekisméret parancsolják neki, hogy e' te-
kintetben még csak legesekélyebb udvariságot se tüntessen ki.“ E' levelet va-
lamennyi angol lap közlé már, 's még O' Connell legengeszelhetlenebb el-
lenségei is egyhangulag magasztalják. Jul. 27kén Eszterházy hg. kísérete-
sül Doverbe érkezék, 's a' bástyai álguk üdvövesei közt Calaisba vitorlázott.
— Még mindig hiszik, hogy M. Leod szabadon fog bocsátatni Amerikában.
— Tory lapok keserű gúnnyal emlitik, hogy Campbell, irlandi whig lord-
kanczellár összesen csak 3 hétig teljesíté hivatalos kötelességit Dublinban, 's
azért most, a' whigek megbukása után 48ezer pgő for. nyugdíjt fog huzni.“

Franciaország.

(Ledru-Rollin politikai hitvallása. A' toulousei nemzetőrség 's községtanács
fölszólta.) Ledru-Rollin heves beszéddel üdvözölvén választóit, a' legszélso
baloldali zászlai alá sorozá magát. Politikai hite szerint azon népfőnség, mit 50
év előtt az apák kihirdettek, nem az alkotvány korlátai közé szorított és a' tények
mezejéről száműzött elv, hanem azon tan, melly a' nép alatt az egész nemzet érti,
's nem csupán azon néhány szabadítékost, kiket követeknek vagy választóknak
neveznek, 's kik a' többi tömeget, melly nem bir képviselősséggel, kényök szerint
vezetik. Ezen tan az, melly minden embert egyenlő polgári jogokkal ruház
föl, valamint isten is mindenkit egyenlően részesít a' napvilág és levegő jó-
tétényiben. Ez elvnek fölállhatása mindenek előtt választásjavítást kíván,
mellyet nem vásárolhatni meg elég drágán, csak hogy aztán ne legyen
csupán a' képviseleti rendszer megváltoztatása, vagy a' kormányzó és ud-
varoncainak föléserélése, hanem a' népnek ujonnan születésre fölbresztése.
A' most főnálló pártok illy nagy cél kivételére alkalmatlanok. A' doctinairek némi
saját gyártásu legitimitáson tengődnek, mit sem a' nép, sem régi hagyomány
nem szentesite meg. E' párt semmi isteni vagy emberi joggal nem bir, ha-
nem csupán egyesek haszna biztosítására van számitva. Thiers és pártja a' juliusi
zendülésben csupán uralkodó család-változást látnak, és szerződött alkotványt
az ajándékozott helyett; az 1815iki szerződéseket fölbonthatlanoknak tartják 's
a' népjáva előmozdítását csupán polczra juthatás lépcsőjének, mellyet azonnal
összetör az ember, mihelyt fölkapaszkodott rajta. Barrot és övéi csak árnyék-
latát képezik e' pártnak; ezek azonban mégis valamivel kevésbbé romlottak,
illetékesb tartásuak, 's bizonyos szabadelműségi gözzel környeztetvük; de az-
ért épen olly kevésbé foglalatosak a' nép jövőjével, mellynek hangos szózata
félelmet gerjeszt bennök, mit a' választásjog némi kiterjesztésivel szeretnének
elfojtani. A' legitimitisták a' nép szavát és elveit utánozgatják, mellyet olly so-
káiig elnyomva tartottak; ámde ők csak hatalomra szeretnének ismét jutni e'
szavak által, és szép mondásaik igen rútul torzítják el szájokat.

Belföldi elegyír.

Az ujyorki föltörvényszék nem akarja M. Leodot szabadon bocsátatni. —
Washingtonban a' congressus határozatot hozott, miszerint egy ember egy
tárgyul nem beszélhet tovább egy óránál. A' határkérdés ujra bonyolul. Maine
tartomány a' peres-földet szeretné magának tulajdonítani. — Said bey küldeté-
sének ezélja nemesak az adócsökkentés, hanem minden mohammedanus össze-
tartásának eszközlése 's a' keleti keresztények féken tartatása. M. Ali kijelenté,
hogy a' nem sokára elkövetkező nagy fordulatkor az izlamnak mulhatatlanul egy
jól rendezett hadseregére van szüksége, miért is most a' török hadminister rend-
kívüli munkásságot fejt ki. Mindenik basaságba toborzási parancsot küldöttek
's már a' salonichi basa két ezer ujoncot is állított ki. Minden oda mutat, hogy
a' porta tiszteletgerjesztő állásba kívánja magát tenni. — Egy boszpor-melletti
kórházhoz közel faluban küött a' dögvész. Erzerum körül szintugy, azért a'
Trapezuntból jövő gözőseket szigoru vizsgálat alá vetik. — Brailában 600
bolgár fogoly fegyveres kézzel fellázadván tüstinti hazabocsátatását kérte, 's
ezt nem lévén tanácsos megtagadni, megkapta 's hadias tartással el is ment. So-
kan ezt valamely titkos társaság munkálatának tartják. —